

סתיו עירוני

שמואל בונים

סתיו בפריז. עצי הערמונים לאורך נהר הסיינה משירים עליהם. עלים צהובים-חומים מכסים את המדרכות ומשמיעים רשרוש נעים עם כל מדרך רגל. על פני הנהר מהלכות ספינות משא שטוחות המכונות Barges. דגל צרפת וכביסה בשלל צבעים מתנופפים ברוח. על הסיפון אחר מניקה תינוק. בחרטום הספינה בעל שפם עבות וכובע קש רחב שוליים מעשן מקטרת. התמונה כאילו מעשה ידיו של אחד האימפרסיוניסטים שירדה מקיר המוזיאון ויצאה לשוט בנהר.

נתן אלתרמן כתב על פריז בשירו "סתיו עירוני":

"...באר.

כחול-עשן באור ענבר.

שלוכי קריצה וניד –

הנשים אל המלצר,

הבעלים למלצרית.

בחלון אספלט סגריד,

מודעה תלושה מקיר

ופוחתת קרע-קרע,

מיללת עוד: - הערב,

רק הערב ומשנו,

היפות בעלמות

תראינה ערומות...

בקזינו...

אודה!"

ב-1930 ישב נתן אלתרמן בפריז ולמד בסורבון. אורות הכרך הקסימו את הצעיר מן ה"פרובינציה" הקטנה תל-אביב. זה עתה יצא מבין כתלי גימנסיה הרצליה, והנה – פריז! הוא אהב לשוטט ברחובות העיר, ישב בבתי הקפה בסן-ז'רמן, מקום מושבה של הבוהמה הפריזאית, להקשיב לשיחתם העסיסית של לוגמי היין, היה נוהג לבוא אל אחד הקברטים של פריז, לשמוע שירתן המפולפלת של השנסונריות. אני מניח שאחת מן הגברות שמאחורי דלפק הבאר, היפה שבהן, היתה "מודל" לשירו "ערב בפונדק השירים הנושן וזמר לחיי הפונדקית" – "כי נהדרת, פונדקית, מהדר הפילים / ותגאי במתניך ומי יחבקן?...?" ("כוכבים בחוץ").

מפריז שלח אלתרמן את שיריו הראשונים אל אברהם שלונסקי, להדפיסם בכתב העט "כתובים". שירים שהיה בהם מנפלאות הכרך ויותר מקמצוץ של רומנטיקה ארוטית.

הזרעים של אהבה לעיר, שנזרעו בימי פריז, נבטו והיו לפרחים שאותם הגיש המשורר באהבה לעיר תל-אביב.

אה! פריז! פריז! הסימטאות הצרות והציוריות של הרובע הלטיני. פעם צעדו בהן בשקשוק חרבות שלוש המוסקטרים, טרובדורים זימרו אל נערות בחלונות. היום מוארות המסעדות בנורות חשמל בצבעי אדום צהוב כחול. עשן וריח חריף של שישליק על האש סובבים בסימטאות. גברים שחומי עור מצעירים למכירה "שעוני זהב" במחיר מצחיק.

בבתי הקפה ב"שנז אליזה" שותה הקהל ליד שולחנות על המדרכה "קיר" וסוקר, אגב מצמוץ שפתיים, בנות חווה החולפות בטיפוף חושף רגל ומבליט חזה. בערב, משנדלקים אורות אלפי המכוניות, שוצף ברחוב נהר של אור.

בתי הקפה המכוניים Bistro הם מוסד לאומי, ובלעדיהם פריז אינה פריז. ריהוט עץ ומראות, האוויר ספוג ריח אלכוהול ו"גולואז", הנסורת על הרצפה, המלצר עם הסינר הלבן עד כפות רגליו, המכונה גרסון גם אם הוא בן שישים, הדיבור בקולי קולות, הבדיחה המפולפלת הגורפת את כל הקהל, בעל הבית הלוחץ ידיהם של האורחים הקבועים זהו ה-Bistro. כאן יכול הצרפתי לתנות את צרותיו ולשמוע צרות של אחרים, להצטרף במקהלה לשירתו של זמר רחוב עם אקורדיון ולקלל את הרפובליקה ואת הזרים.

בתי הקפה המפורסמים בגדה השמאלית le flore ו-le deux magots, שבהם ישבו סארטר, פיקסו, המינגווי, הנרי מילר וכל הפמליה הבוהמית של פריז בין שתי מלחמות העולם, עדיין מגישים עם כוס היין גם מנת נוסטלגיה לתיירים שוחרי ספרות. אמנם אמריקה חודרת גם לפריז בדמות le hamburger וגם le coca cola, אך אין בכוחם של אלה לדחוק את רגלי ה-Bistro מן הנוף של פריז.

"כפעם האחרונה שראיתי את פריז

היה לבה חם ועליז

שמעתי את צחוק לבה

בבתי הקפה בכל פינה" (אוסקר המרשטיין 2)

בתיאטרון הלאומי "קומדי פרנסז" מציגים את רסין, "במוגדור" – את ז'אק פאברי. בתיאטרון כיס שבגדה השמאלית מחכים כבר עשר שנים לגודו.